

Referat fra biskoppernes møde i København

Den 2. – 4. januar 2019

1. Supplering af emneliste.
2. Orientering fra Grønland og Færøerne.
3. Afrapportering og konklusioner fra de tre grupper i Stiftsanalysen.
4. Liturgiarbejdet. Status for de to næste rapporter.
5. FUV's portefølje ved Elof Westergaard og Peter Fischer-Møller.
6. Folkekirken.dk – indledende analyse af kommunikationen.
7. Folkekirkens sorgarbejde.
8. Overenskomstansatte sognepræster.
9. Teologisk konsulent: Drøftelse af vores anvendelse af ordningen.
10. Ordination af organisationsansat.
11. Status og struktur over Folkekirke og Religionsmøde samt udpegning af repræsentant til Folkekirke og Religionsmøde.
12. Ny dannelseskonference med Danmarks Lærerforening.
13. Kommunikation.
14. Orientering om 2020-genforeningsmarkering og opfordring til lokale initiativer i stifterne.
15. Siden sidst.
16. Rapport fra udvalgene.
17. Kalender:

Bispevielse i Finland 10. februar 2019. Peter Fischer-Møller deltager

Bispevielse i Sverige 3. marts 2019. Sofie Petersen deltager

Bispemøde den 23. – 26. april 2019 i Lolland-Falster

Himmelske Dage den 30. maj – 2. juni 2019 i Herning

Nordisk bispemøde den 24. – 28. juni 2019 i Finland

Bispemøde den 21. – 24. oktober 2019 på Færøerne

Bispemøde den 2. – 3. januar eller 6. – 9. januar 2020 i København

Konference den 24. februar 2020 om Danskere og Døden

Bispemøde den 28. april – 1. maj 2020 i Haderslev

Folkemøde den 21. – 24. maj 2020 i Ribe

Bispemøde den 27. – 30. oktober 2020 i Roskilde

Bispemøde den 4. – 7. januar 2021 i København

Bispemøde den 27. – 30. april 2021 på Fyn

Bispemøde den 26. – 29. oktober 2021 i Ribe

Bispemøde den 3. – 6. januar 2022 i København

Bispemøde den 26. – 29. april 2022 i Aalborg

Bispemøde den 25. – 28. oktober 2022 i Aarhus

18. Eventuelt

Til stede:

Biskop Peter Skov-Jakobsen, Københavns Stift, mødeleder
Biskop Lise-Lotte Rebel, Helsingør Stift
Biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde Stift
Biskop Tine Lindhardt, Fyens stift
Biskop Marianne Gaarden, Lolland-Falsters Stift
Biskop Henrik Wigh-Poulsen, Aarhus Stift
Biskop Henrik Stubkjær, Viborg Stift
Biskop Elof Westergaard, Ribe Stift
Biskop Marianne Christiansen, Haderslev Stift
Biskop Sofie Petersen, Grønlands Stift
Biskop Jógvan Friðriksson, Færøernes stift

Afbud fra biskop Henning Toft-Bro.

Under mødet mødtes biskopperne med repræsentanter fra stiftssamarbejdet Folkekirke & Religionsmøde (Michael Krogstrup Nissen, Kirsten Münster og Kåre Schelde Busk) og Præsteforeningens hovedbestyrelse. Endvidere havde biskopperne indbudt hospitalspræst Christian Juul Busch og post.doc. Anne Kjærsgaard til en drøftelse om folkekirkens sorgarbejde. (Anne Kjærsgaard blev forhindret)

1. Supplering af emneliste

2. Orientering fra Grønland og Færøerne.

Jógvan Friðriksson oplyste, at generelt set går det fint på Færøerne. Samfundsmæssigt går det stille og roligt fremad. Der er ingen arbejdsløshed og befolkningstallet er voksende, og økonomien er også i fremgang. I kirken går det også fint, selvom der også er udfordringer. Biskoppen nævnte den nye ægteskabslov, der tillader borgerlig vielse af par af samme køn, men der er ingen forpligtelse for præsterne at vie par af samme køn. I og med, at der ikke er forpligtelse til at vie par af samme køn, lægger det færøske lagting ansvaret for en kirkelig velsignelse af par af samme køn over på kirken, og ser det ikke som et juridisk anliggende. Set fra biskoppens side, må der ikke være juridisk diskrimination, og den manglende sammenhæng mellem de borgerlige ægteskabsmuligheder kan give udfordringer i forhold til den kirkelige velsignelse af borgerligt indgåede ægteskaber, men finder at disse beslutninger bør være en demokratisk beslutning.

80 – 90 % af kirkebetjeningen på Færøerne er ulønnet, og det er vigtigt for kirkens funktion, at det forbliver sådan.

Sofie Petersen oplyste, at der er kommet en ny kirkeminister i Grønland siden biskoppernes møde i oktober. Der er stor fokus på kirken blandt andet i forbindelse med de politiske valgkampe. Dette

kan give lidt efterdønninger. Der er fortsat mangel på præster, og Sofie Petersen havde blandt andet med kort varsel haft præstegerningen i juledagene i Maniitsoq/Sukkertoppen.

Den ulønnede kirkebetjening findes stort set ikke i Grønland, og det kan gå ud over arbejdet med børn og unge, hvor indsatsen ellers er meget tiltrængt. Det er vigtigt for Sofie Petersen, at alle – både præster og ansatte – har fokus på menighedens bedste, og hun arbejder ihærdigt for at dette fokus fastholdes. Samfundsmæssigt kunne Sofie Petersen oplyse, at befolkningstallet blandt de oprindelige grønlandere fortsat falder.

3. Afrapportering og konklusioner fra de tre grupper i Stiftsanalysen.

Marianne Gaarden og Lise-Lotte Rebel orienterede fra gruppen om ledelse og kompetence i forhold til, hvad der er indstillet til styregruppen.

Elof Westergaard og Peter Fischer-Møller orienterede fra gruppen om ressourcestyring i forhold til, hvad der er indstillet til styregruppen.

Tine Lindhardt orienterede fra gruppen om opgaver i forhold til, hvad der er indstillet til styregruppen.

Biskopperne drøftede kort orienteringerne.

4. Liturgiarbejdet. Status for de næste to rapporter.

Tine Lindhardt orienterede om, at de to næste rapporter i liturgiarbejdet vil blive lanceret på Himmelske Dage 2019. Den ene rapport omhandler Sakramente, Døb og Nadver; den anden Gudstjenesten. Den allerede udgivne rapport om autorisation blev udgivet i maj 2018.

Efter udgivelsen påtænkes der afholdt en række decentrale konferencer, hvor rapporterne vil blive diskuteret bredt i det folkelige og folkekirkelige landskab, idet det er vigtigt, at mange forskellige synspunkter kommer til orde. I slutningen af 2020 forventes biskopperne at træffe beslutning om det videre forløb på baggrund af debatten.

Det er væsentligt at understrege, at rapporterne ikke fremsættes som en betænkning, og at der ikke vil være konkrete ritualforslag, men derimod oplæg til debat.

5. FUV 's portefølje.

Elof Westergaard orienterede om, at der ikke oprettes forårshold på Pastorseminariet i Aarhus i de kommende tre år. Såfremt der måtte opstå et konkret behov, vil der blive fundet en løsning.

FUV vil i de kommende år få en budgetmæssig udfordring. Projektet 'Ny Præst' og netværksgrupper tærer på de økonomiske ressourcer.

Af budgetmæssige årsager er det nødvendigt at gennemføre FUV kurser uden tilknyttet ophold.

Peter Fischer-Møller orienterede om mentorordning i forhold til 'Ny Præst'.

Der er fra de studerende rejst spørgsmål om, hvorvidt studerende kan forrette nadver i forbindelse med praktik, når praktikpræsten er til stede. Biskopperne har tidligere godkendt dette.

6. Folkekirken.dk – indledende analyse af kommunikationen.

Henrik Wigh-Poulsen orienterede om den forventede plan for analysen. Det er tanken, at analysen omhandler den interne og eksterne kommunikation, der sker fra stifterne og eventuelt fra provstierne. Biskopperne tilsluttede sig det fremlagte forslag til første del af analysen, der forventes afleveret ved bispemødet i april 2019.

7. Folkekirkens sorgarbejde.

Christian Juul Busch orienterede om folkekirkens sorggrupper og deres arbejde. Ved en analyse har det vist sig at folkekirken er den største leverandør af sorggrupper i Danmark. Med WHO's definition af sorg som diagnose, er der sket en stor ændring i udbuddet af sorgbehandling, og der er i dag mange aktører på området. Folkekirken har imidlertid en meget lang tradition for og meget stor viden om håndtering af sorg og samtale med de mennesker, der bliver ramt. Dette er en central del af folkekirkens virke.

Henrik Stubkjær vil søge at afholde en konference om sorg i 2020.

Biskopperne besluttede at nedsætte et udvalg på tværs af stifterne til at følge op på folkekirkens samlede indsats for mennesker i sorg.

8. Overenskomstansatte sognepræster.

Elof Westergaard orienterede kort om baggrunden for præsternes position i ansættelsesretlig henseende og hvordan det er blevet fremstillet i forbindelse med fagretlige konflikter.

Biskopperne ønsker at drøfte forholdet med såvel Præsteforening som Kirkeministeriet, og hvad der kan tages højde for, såfremt der på ny opstår en konflikt som i foråret 2018. Dette afhænger bl.a. af folkekirkens placering i det statsretlige system.

9. Teologisk konsulent. Drøftelse af biskoppernes anvendelse af ordningen.

Ordningen anvendes forskelligt, men biskopperne finder, at der allerede nu har vist sig et stort behov for, at ordningen fortsætter efter forsøgsperiodens udløb ved udgangen af 2019. Mange steder kombineres ordningen med yderligere midler fx fra det bindende stiftsbidrag.

10. Ordination af organisationsansat.

Peter Skov-Jakobsen orienterede om en fornyet henvendelse om ordination af organisationsansatte.

11. Status og struktur over Folkekirke og Religionsmøde samt udpegning af repræsentant til Folkekirke og Religionsmøde.

Michael Krogstrup Nissen, Kåre Schelde Busk, og Kirsten Münster orienterede biskopperne om, hvilke planer bestyrelsen for stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmøde havde for deres fremtidige status og struktur.

12. Ny dannelseskonference med Danmarks Lærerforening.

Danmarks Lærerforening har henvendt sig med anmodning om sammen med biskopperne at etablere en dannelseskonference. Til brug for konferencen er hvert stift blevet anmodet om at bidrage med 10.000 kr. Biskopperne tilsluttede sig såvel deltagelse i konference som bidrag.

13. Kommunikation vedrørende bispemøderne.

Biskopperne har modtaget evaluering af pressehåndtering af de seneste bispemøder. Biskopperne besluttede at fortsætte den hidtidige praksis.

14. Orientering om 2020-genforeningsmarkering og opfordring til lokale initiativer i stifterne.

Marianne Christiansen orienterede om, hvilke forberedelser der er planlagt i anledning af 2020-genforeningsmarkeringen, og opfordrede til at genforeningen markeres på landsplan for eksempel ved at genfortælle historien bag de mindsted/ monumenter, der er rejst over hele landet. Elof Westergaard orienterede om, at genforeningen ligeledes vil blive markeret i Ribe stift blandt andet ved Folkemødet i Kristi himmelfartsdagene fra den 21. – 24. maj 2020.

15. Siden sidst.

Peter Skov-Jakobsen orienterede om, at han har deltaget i Jan Otto Myrstedts bispevielse i Tønsberg, Norge.

Peter Fischer-Møller orienterede om, at han har deltaget i ærkebiskop Jukka Keskitalos bispevielse i Oulu, Finland.

Peter Skov-Jakobsen orienterede om, at han er fratrukket som co-chairman i Porvoo. Hans afløser er Matti Repo.

Henrik Stubkjær orienterede om oprettelsen af tænketanken Resam.

Marianne Christiansen og Peter Fischer-Møller orienterede om det fortsatte arbejde i religionsfrihedsnetværket.

Peter Fischer-Møller orienterede fra sin studieorlov om grøn teologi i treenighedsperspektiv. Studieorloven afsluttedes ved kirkeårets udgang. Det har været en udbytterig periode, og Peter Fischer-Møller har udarbejdet tekster, der bliver offentliggjort i forskellige medier.

16. Rapport fra udvalgene.

Biskopperne har sammen med Folkekirkens mellemkirkelige Råd besøgt Bruxelles og deltaget i møder med repræsentanter for EU-institutioner og med parlamentarikere.

Tine Lindhardt orienterede kort fra Budgetfølgegruppen.

Elof Westergaard orienterede fra Kirkemusikskolerne.

Peter Fischer-Møller orienterede om arbejdet i det kirkeministerielle 'paraplyprojekt' vedrørende præsters arbejdsmiljø.

Tine Lindhardt orienterede om, at Bestyrelsen for Selskab for Kirkeret holder møde den 8. maj 2019 samt i slutningen af oktober.

17. Kalender

Bispevielse i Finland 10. februar 2019. Peter Fischer-Møller deltager

Bispevielse i Sverige 3. marts 2019. Sofie Petersen deltager

Bispemøde den 23. – 26. april 2019 i Lolland-Falster

Himmelske Dage 30. maj – 2. juni 2019 i Herning

Nordisk bispemøde den 24. – 28. juni 2019 i Finland

Bispemøde den 21. – 24. oktober 2019 på Færøerne

Bispemøde den 2. – 3. januar eller 6. – 9. januar 2020 i København

Konference i 24. februar 2020 om Danskere og Døden.

Bispemøde den 28. april – 1. maj 2020 i Haderslev

Folkemøde den 21. – 24. maj 2020 i Ribe

Bispemøde den 27. – 30. oktober 2020 Roskilde

Bispemøde den 4. – 7. januar 2021 i København

Bispemøde den 27. – 30. april 2021 på Fyn

Bispemøde den 26. – 29. oktober 2021 i Ribe

Bispemøde den 3. – 6. januar 2022 i København

Bispemøde den 26. – 29. april 2022 i Aalborg

Bispemøde den 25. – 28. oktober 2022 i Aarhus

18. Eventuelt

Marianne Christiansen oplyste, at Hans Thomissøns salmebog fylder 450 år den 9. august 2019.

Marianne Christiansen oplyste videre om Dannebrog's 800 års jubilæum den 15. juni 2019.

Spørgsmål vedrørende referatet i øvrigt: Peter Skov-Jakobsen, Københavns stift, mandag den 11. januar 2019 på telefon 2320 5031.

Referent stiftskontorchef Helle Ostenfeld, 7. januar 2019